

LT

EUROPOS
AUDITO
RŪMAI

2022

2022 m. ES agentūrų auditas trumpai

Europos Audito Rūmų
2022 m. metinės ataskaitos dėl ES agentūrų pristatymas

EUROPOS AUDITO RŪMAI
12, rue Alcide de Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tel. +352 4398-1
Užklausos: eca.europa.eu/lt/Pages/ContactForm.aspx
Interneto svetainė: eca.europa.eu
Tviteris: @EUAuditors

Daugiau informacijos apie Europos Sąjungą pateikiama internete (<http://europa.eu>).

Liuksemburgas: Europos Sąjungos leidinių biuras, 2023

PDF	ISBN 978-92-849-1141-7	doi:10.2865/850048	ISSN 2811-9436	QJ-AH-23-001-LT-N
HTML	ISBN 978-92-849-1145-5	doi:10.2865/305701	ISSN 2811-9436	QJ-AH-23-001-LT-Q

Printed in Luxembourg

Turinys

	Dalis
ES agentūroms ir kitoms įstaigoms naudojamų santrumpų sąrašas	
Santrauka	I–V
Ką auditavome	01–18
Decentralizuotos agentūros patenkina konkrečius politikos poreikius	05
Komisijos vykdomosios įstaigos įgyvendina ES programas	06
Kitoms įstaigoms pavesti konkretūs įgaliojimai	07
Agentūros finansuojamos iš įvairių šaltinių ir pagal įvairias DFP išlaidų kategorijas	08–13
Biudžeto ir jo įvykdymo patvirtinimo tvarka yra panaši visoms agentūroms, išskyrus EUIPO, BAVT ir BPV	14–15
ES agentūrų tinklas palengvina bendradarbiavimą tarp agentūrų ir bendravimą su suinteresuotosiomis šalimis	16–18
Mūsų auditas	19–21
Mūsų įgaliojimai	19–20
Apie įtariamą sukčiavimą pranešame atitinkamoms ES įstaigoms, OLAF ir Europos prokuratūrai	21
Mūsų nuomonės	22–42
2022 finansinių metų metinių agentūrų auditų rezultatai apskritai yra ne tokie teigiami	22
Palankios nuomonės dėl visų agentūrų finansinių ataskaitų patikimumo	23–32
„Dalyko pabrėžimo“ pastraipos yra svarbios siekiant suprasti CINEA, EMA, Europos prokuratūros, ESGA, ESMA, EUAA, Eurojusto, EUSPA, eu-LISA, Frontex ir BPV finansines ataskaitas	24–32
Palanki nuomonė dėl visų agentūrų finansinėse ataskaitose atspindimų pajamų teisėtumo ir tvarkingumo	33–35

	4
„Dalyko pabrėžimo“ pastraipa padeda geriau suprasti BPV pajamas	34
„Kitų dalykų“ pastraipa skirta BPV pajamų ypatingos svarbos klausimui	35
Palanki nuomonė dėl 39 agentūrų finansinėse ataskaitose atspindimų mokėjimų teisėtumo ir tvarkingumo	36–42
„Dalyko pabrėžimo“ pastraipa padeda suprasti ESMA mokėjimus	42
Mūsų pastabose aptariamoms tobulintinos sritys	43–52
Viešųjų pirkimų trūkumų skaičius didėja ir tebėra didžiausias netvarkingų mokėjimų šaltinis	45–46
Valdymo ir kontrolės sistemos turi trūkumų	47–48
Su žmogiškųjų išteklių klausimais susiję trūkumai daugiausia paveikė deleguotiesiems nacionaliniams ekspertams skirtas išmokas	49
Budžeto valdymo trūkumai paprastai lemia didelius perkėlimus į kitą laikotarpį ar pavėluotus mokėjimus	50–51
Agentūros vykdo tolesnius veiksmus dėl ankstesnių metų audito pastabų	52
Agentūrų reagavimas į klimato ir energetikos krizes ir jų ataskaitos dėl klimato srities rezultatų ir energijos vartojimo efektyvumo	53–60
Beveik dvi iš trijų ES agentūrų parengė planus pagerinti energijos vartojimo efektyvumą ir savo veiklos poveikio klimatui neutralumą	55–57
Kelios agentūros turi parengusias kokios nors formos ataskaitas dėl savo klimato srities rezultatų ir energijos vartojimo efektyvumo	58–60
Kiti Audito Rūmų paskelbti su agentūromis susiję leidiniai	61

ES agentūroms ir kitoms įstaigoms naudojamų santrumpų sąrašas

Santrumpa	Visas pavadinimas
ACER	Europos Sąjungos Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra
BAVT	Bendrijos augalų veislių tarnyba
BEREC biuras	Europos elektroninių ryšių reguliuotojų institucijos paramos agentūra
BPV	Bendra pertvarkymo valdyba
CdT	Europos Sąjungos įstaigų vertimo centras
<i>Cedefop</i>	Europos profesinio mokymo plėtros centras
CEPOL	Europos Sąjungos teisėsaugos mokymo agentūra
CINEA	Europos klimato, infrastruktūros ir aplinkos vykdomoji įstaiga
EAA	Europos aplinkos agentūra
EACEA	Europos švietimo ir kultūros vykdomoji įstaiga
EASA	Europos Sąjungos aviacijos saugos agentūra
EBI	Europos bankininkystės institucija
ECDC	Europos ligų prevencijos ir kontrolės centras
ECHA	Europos cheminių medžiagų agentūra
EDI	Europos darbo institucija
EFSA	Europos maisto saugos tarnyba
EIGE	Europos lyčių lygybės institutas
EIOPA	Europos draudimo ir profesinių pensijų institucija
<i>Eismae</i>	Europos inovacijų tarybos ir MVĮ reikalų vykdomoji įstaiga
EIT	Europos inovacijos ir technologijos institutas
EMA	Europos vaistų agentūra

Santrumpa	Visas pavadinimas
EMSA	Europos jūrų saugumo agentūra
ENISA	Europos Sąjungos kibernetinio saugumo agentūra
ENNSC	Europos narkotikų ir narkomanijos stebėsenos centras
ERCEA	Europos mokslinių tyrimų tarybos vykdomoji įstaiga
ESA	Euratomo tiekimo agentūra
ESGA	Europos Sąjungos geležinkelių agentūra
ESMA	Europos vertybinių popierių ir rinkų institucija
ETF	Europos mokymo fondas
EUAA	Europos Sąjungos prieglobsčio agentūra
EUIPO	Europos Sąjungos intelektinės nuosavybės tarnyba
eu-LISA	Europos didelės apimties IT sistemų laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje operacijų valdymo agentūra
EU-OSHA	Europos darbuotojų saugos ir sveikatos agentūra
<i>Eurofound</i>	Europos gyvenimo ir darbo sąlygų gerinimo fondas
Eurojustas	Europos Sąjungos bendradarbiavimo baudžiamosios teisenos srityje agentūra
Europolas	Europos Sąjungos teisėsaugos bendradarbiavimo agentūra
EUSPA	Europos Sąjungos kosmoso programos agentūra
EŽKA	Europos žuvininkystės kontrolės agentūra
FRA	Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra
<i>Frontex</i>	Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra
HADEA	Europos sveikatos ir skaitmeninės ekonomikos vykdomoji įstaiga
REA	Europos mokslinių tyrimų vykdomoji įstaiga
–	Europos prokuratūra

Santrauka

I Europos Audito Rūmai yra ES finansų išorės auditorius¹. Vykdydami šiuos įgaliojimus, atliekame nepriklausomo ES piliečių finansinių interesų sergėtojo vaidmenį ir padedame gerinti ES finansų valdymą².

II Šiame dokumente pateikiami 2022 finansinių metų ES agentūrų ir kitų ES įstaigų (toliau kartu vadinamų agentūromis) mūsų metinio audito rezultatai, taip pat papildomo darbo, kurį atlikome horizontaliaja tema, susijusia su agentūrų reagavimu į klimato ir energetikos krizes ir jų ataskaitomis dėl klimato ir energijos vartojimo efektyvumo, rezultatai.

III Apskritai, mums atlikus 2022 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų agentūrų auditą, buvo patvirtinti ne tokie teigiami rezultatai, palyginti su tais, apie kuriuos pranešta ankstesniais metais. Kiekvienai agentūrai parengtuose *patikinimo pareiškimuose* pateikėme:

- o besąlyginę (palankią) audito nuomonę dėl visų agentūrų finansinių ataskaitų patikimumo;
- o besąlyginę (palankią) audito nuomonę dėl visų agentūrų finansinėse ataskaitose atspindimų pajamų teisėtumo ir tvarkingumo;
- o besąlyginę (palankią) audito nuomonę dėl 39 agentūrų, išskyrus CdT, CEPOL, ECDC ir eu-LISA, kurioms pateikėme sąlyginę nuomonę, finansinėse ataskaitose atspindimų mokėjimų teisėtumo ir tvarkingumo.

IV Daugumos agentūrų atveju atkreipiame dėmesį į tobulintinas sritis, pateikdami „Dalyko pabrėžimo“ ir „Kitų dalykų“ pastraipas ir *audito nuomonės nekeičiančias pastabas*. Iš viso pateikėme 98 pastabas dėl 36 agentūrų, kad aptartume sritis, kuriose reikia tolesnių patobulinimų, kaip antai viešieji pirkimai, biudžeto valdymas, įdarbinimas ir valdymo bei kontrolės sistemos.

¹ 285–287 straipsniai (OL C 326, 2012 10 26, p. 169-171).

² Daugiau informacijos apie mūsų darbą galima rasti mūsų veiklos ataskaitose, metinėse ES biudžeto vykdymo ataskaitose, mūsų specialiosiose ataskaitose, padėties apžvalgose bei nuomonėse dėl naujų ar atnaujintų ES teisės aktų arba kitų sprendimų, turinčių poveikį finansų valdymui (www.eca.europa.eu).

V Taip pat pasiūlėme šiuos *veiksmus, kurių reikia imtis* dėl šių tobulintinų sričių:

- atitinkamos agentūros, kurių atveju buvo nustatyta viešųjų pirkimų klaidų, turėtų toliau gerinti savo viešųjų pirkimų procedūras, užtikrindamos, kad būtų visapusiškai laikomasi taikytinų taisyklių, kad būtų pasiektas geriausias galimas racionalus lėšų panaudojimas, ir bendrųjų skaidrumo ir vienodo požiūrio ES principų;
- valdydamos dotacijas agentūros turėtų užtikrinti, kad būtų laikomasi taikytinų taisyklių, visų pirma susijusių su PVM grąžinimu paramos gavėjams, kurie yra valdžios institucijos;
- EUAA ir *Frontex* turėtų bendradarbiauti su Komisija, kad paaiškintų Šengeno asocijuotųjų šalių įnašų į EUAA ir *Frontex* biudžetus apskaičiavimo teisinį pagrindą, prireikus iš naujo derėdamosi dėl susitarimų su šiomis šalimis, kad jų įnašai teisingai atspindėtų šių šalių ekonomikos dydį, palyginti su ES ekonomikos dydžiu;
- siekdamas išspręsti pernelyg aukštų perkėlimų į kitą laikotarpį lygių problemą, atitinkamos agentūros turėtų toliau gerinti savo biudžeto planavimą ir įgyvendinimo ciklus;
- visos ES agentūros turėtų parengti naujausius veiklos planus, kad pagerintų savo poveikio klimatui neutralumą ir energijos vartojimo efektyvumą; siekiant padidinti skaidrumą ir atskaitomybę, tokiuose planuose turėtų būti aiškiai apibrėžti kiekybinės pradinės ir siektinos reikšmės, pavyzdžiui, susijusios su anglies pėdsako ir energijos suvartojimo mažinimu;
- Visos ES agentūros turėtų teikti savo klimato srities rezultatų, energijos vartojimo efektyvumo ir aplinkosauginio veiksmingumo ataskaitas, pavyzdžiui, teikdamos tvarumo ataskaitas arba aplinkosaugos ataskaitas. Be to, jos turėtų įgyvendinti ES aplinkosaugos vadybos ir audito sistemą (EMAS)– valdymo priemonę, kurią Europos Komisija parengė organizacijoms, kad jos galėtų įvertinti aplinkosauginį veiksmingumą, teikti dėl jo ataskaitas ir jį gerinti. Europos Sąjungos agentūrų tinklas turėtų skatinti EMAS ir tvarumo arba aplinkosaugos ataskaitų teikimą, teikdamas gaires ir sudarydamas palankesnes sąlygas dalytis patirtimi ir gerosios patirties pavyzdžiais.

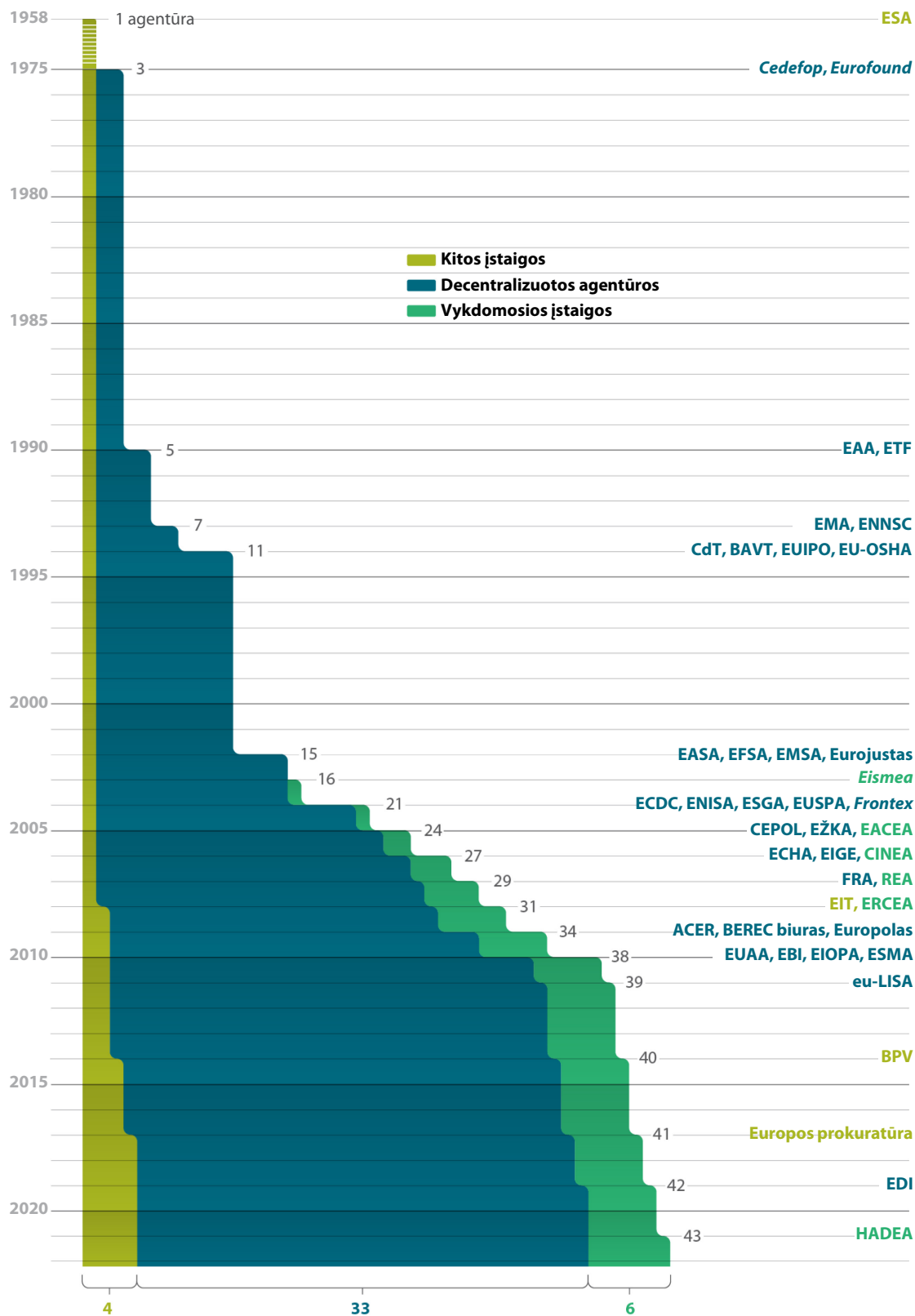
Ką auditavome

01 ES agentūros yra atskiri juridiniai subjektai, antrinės teisės aktais įsteigiami tam, kad vykdytų konkrečias technines, mokslines ar valdymo užduotis, padedančias ES institucijoms formuoti ir įgyvendinti įvairių sričių politiką. Jos yra įsikūrusios skirtingose valstybėse narėse ir daro reikšmingą įtaką kasdieniam Europos piliečių gyvenimui svarbiose srityse, tokiose kaip sveikata, sauga, saugumas, laisvė ir teisingumas.

02 ES agentūros būna trijų rūšių: decentralizuotos agentūros, Komisijos vykdomosios įstaigos ir kitos įstaigos. Jų skirtumai aprašyti toliau.

03 Laikui bėgant agentūrų skaičius keitėsi. Mūsų 2022 m. ataskaita apima 43 agentūras, kaip parodyta **1 diagramoje**, t. y. viena mažiau nei mūsų 2021 m. ataskaitoje. Taip buvo todėl, kad buvo likviduota Vartotojų, sveikatos, žemės ūkio ir maisto programų vykdomoji įstaiga (*Chafea*).

1 diagrama. Agentūrų įsteigimo chronologija

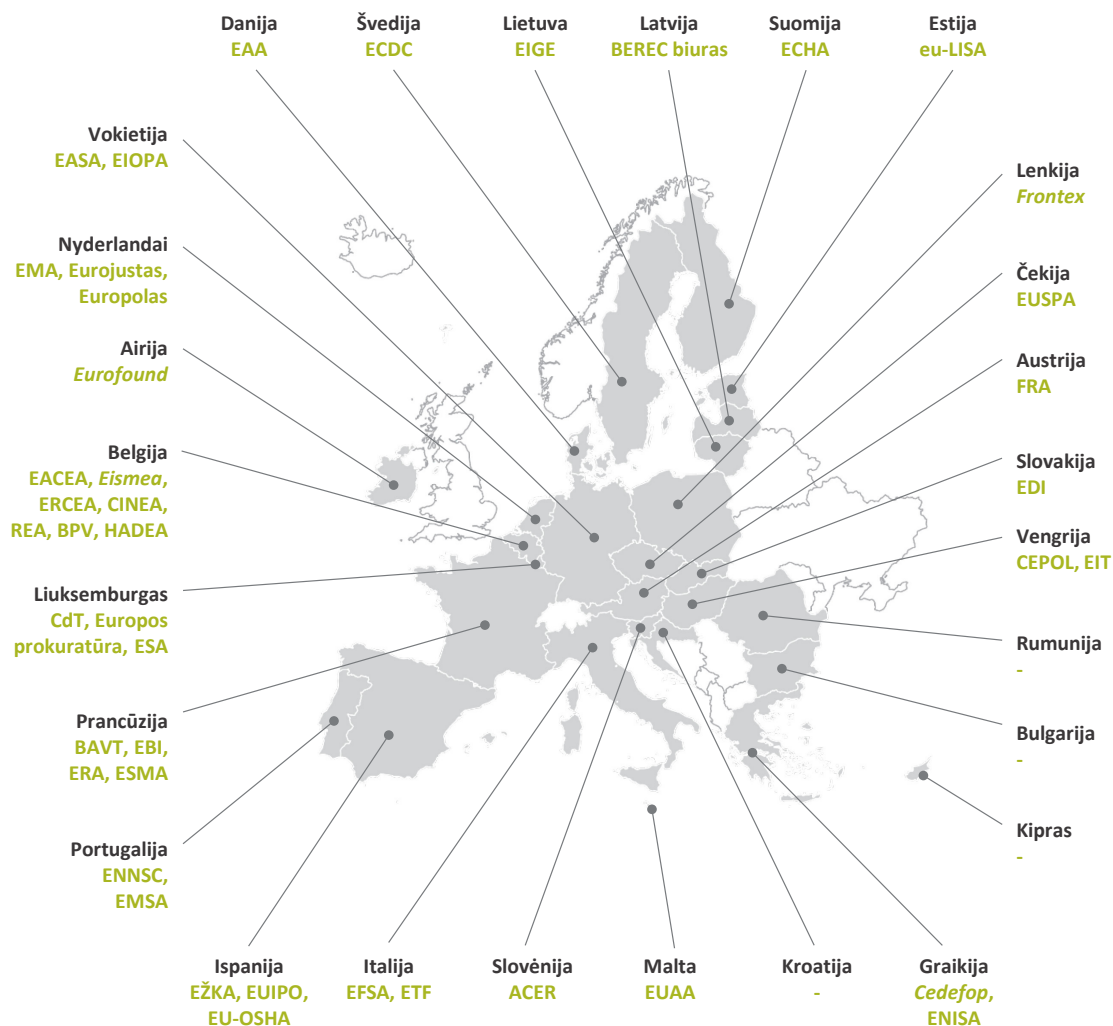

Pastaba. Diagramoje nurodyti metai – agentūros (ar jos pirmtakės) steigimo akto įsigaliojimo metai.

Šaltinis: Audito Rūmai.

04 Visos vykdomosios įstaigos įsikūrusios Briuselyje. Decentralizuotos agentūros ir kitos įstaigos įsikūrusios skirtingose ES valstybėse narėse, kaip parodyta **2 diagramoje**. Dėl jų įsikūrimo vietos sprendžia Taryba arba kartu Taryba ir Europos Parlamentas.

2 diagrama. Agentūrų vieta valstybėse narėse

Šaltinis: Audito Rūmai.

Decentralizuotos agentūros patenkina konkrečius politikos poreikius

05 33 decentralizuotos agentūros atlieka svarbų vaidmenį formuojant ir įgyvendinant įvairių sričių ES politiką, ypač vykdant techninio, mokslinio, operacinio ir norminio pobūdžio užduotis. Jų vaidmuo – patenkinti konkrečius politikos poreikius ir sustiprinti Europos bendradarbiavimą sutelkiant ES ir nacionalinių vyriausybių specializuotas ekspertines žinias. Jos Tarybos reglamentu arba Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu įsteigtos taip, kad veiklą vykdytų neribotą laiką.

Komisijos vykdomosios įstaigos įgyvendina ES programas

06 Šešios Komisijos vykdomosios įstaigos atlieka su ES programomis susijusias vykdomąsias ir veiklos užduotis, pavyzdžiui, padeda suinteresuotiesiems subjektams įgyvendinti Europos žaliąjį kursą (CINEA) ir valdo tam tikrus „Europos horizonto“ projektus (REA). Jos įsteigtos tam, kad veiklą vykdytų nustatytos trukmės laikotarpį (šiuo metu iki 2028 m. gruodžio 31 d.).

Kitoms įstaigoms pavesti konkretūs įgaliojimai

07 Kitos keturios įstaigos yra EIT, Europos prokuratūra, ESA ir BPV. EIT yra nepriklausoma, decentralizuota ES įstaiga, kurioje sutelkiami moksliniai, verslo ir švietimo ištekliai, siekiant išplėsti ES inovacinius pajėgumus teikiant dotacijų finansavimą. Europos prokuratūra yra nepriklausoma ES įstaiga, kuri tiria ES biudžetui padarytus nusikaltimus ir vykdo dėl jų baudžiamąjį persekiojimą. ESA pavesta užtikrinti, kad ES vartotojams būtų reguliariai ir teisingai tiekiamas branduolinis kuras, kaip numatyta Euratomo sutartyje. BPV yra pagrindinė Bendro pertvarkymo mechanizmo institucija Europos bankų sąjungoje. Jos misija – užtikrinti tvarkingą žlungančių arba galinčių žlugti bankų pertvarkymą kuo mažiau paveikiant ES valstybių narių realiąją ekonomiką ir viešuosius finansus. Be šios ataskaitos, taip pat pranešame apie BPV neapibrėžtuosius įsipareigojimus.

Agentūros finansuojamos iš įvairių šaltinių ir pagal įvairias DFP išlaidų kategorijas

08 Bendras 2022 m. visų agentūrų biudžetas (išskyrus BPV) buvo 4,5 milijardo eurų (2021 m. – 4,1 milijardo eurų). Tai atitinka 3 % 2022 m. ES bendrojo biudžeto (2021 m. – 2,5 %), kaip parodyta [3 diagramoje](#).

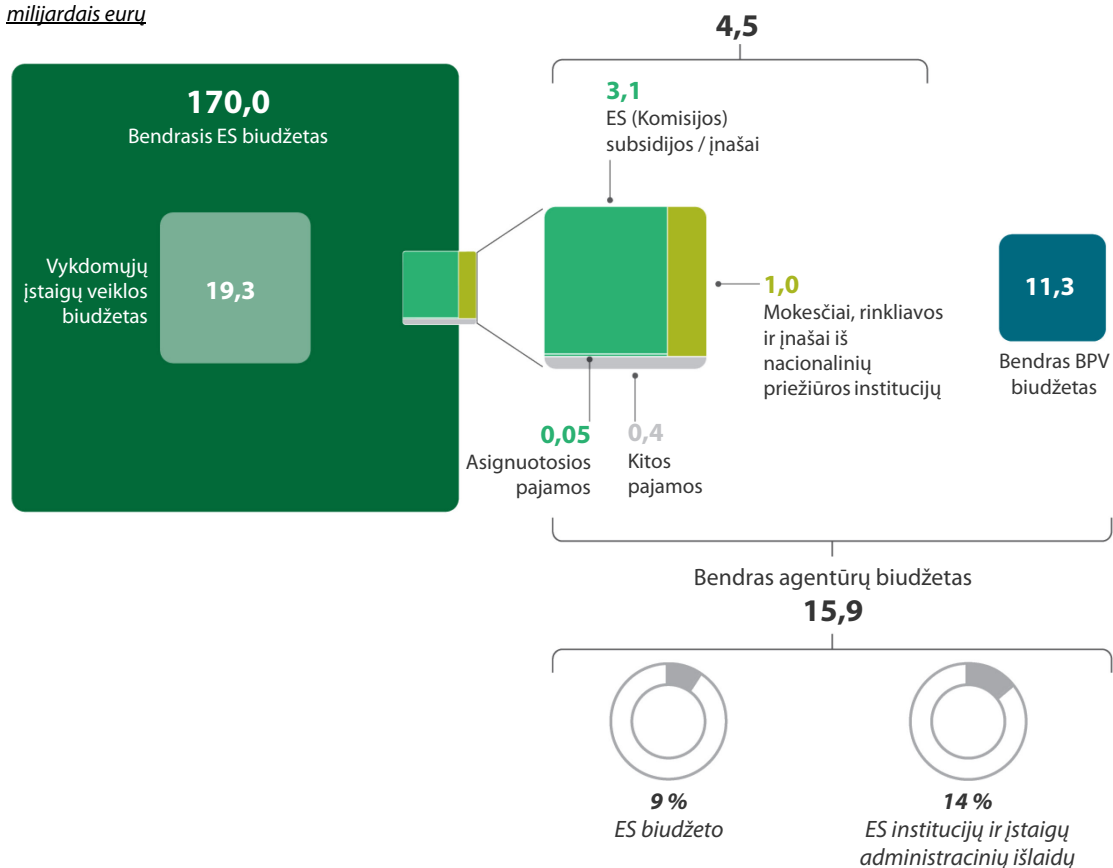
09 2022 m. BPV biudžetas buvo 11,3 milijardo eurų (2021 m. – 9,7 milijardo eurų). Tai apima bankų įnašus Bendram pertvarkymo fondui įsteigti (11,2 milijardo eurų) ir BPV administracinėms išlaidoms finansuoti (122 milijardai eurų).

10 Decentralizuotų agentūrų ir kitų įstaigų biudžetai apima personalo, administracines ir veiklos išlaidas. Vykdomosios įstaigos įgyvendina Komisijos biudžeto lėšomis finansuojamas programas. Jų pačių biudžetai, kurie 2022 m. sudarė 345 milijonus eurų (2021 m. – 326 milijonus eurų), apima tik jų personalo ir administracines išlaidas. 2022 m. vykdomųjų įstaigų valdomo bendrojo ES biudžeto, skirto programoms įgyvendinti Komisijos vardu, suma buvo 19,3 milijardo eurų

(2021 m. – 13,1 milijardo eurų). Šis padidėjimas susijęs su pažanga įgyvendinant ES programas pagal 2021–2027 m. daugiametę finansinę programą.

3 diagrama. Agentūrų finansavimo šaltiniai 2022 m.

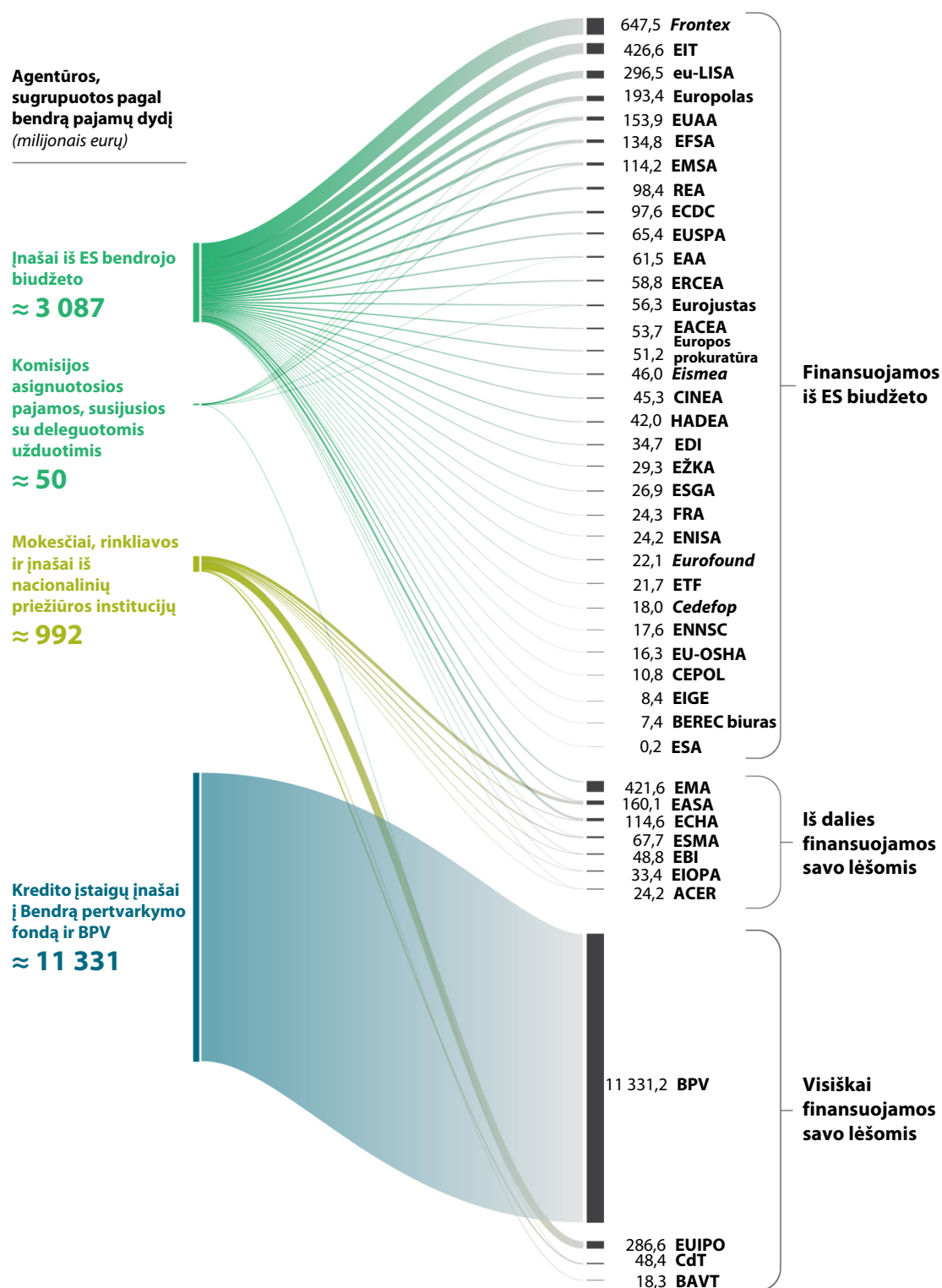
milijardais eurų

Šaltinis: 2022 finansinių metų Europos Sąjungos bendrojo biudžeto projektas; 2022 m. Europos Sąjungos galutinės metinės finansinės ataskaitos ir 2022 m. metinės vykdomųjų įstaigų veiklos ataskaitos, subendrinta Audito Rūmų.

11 Dauguma agentūrų, įskaitant visas vykdomąsias įstaigas, yra finansuojamos beveik vien tik iš ES bendrojo biudžeto. Kitos įstaigos yra visiškai ar iš dalies finansuojamos pramonės mokesčiais bei rinkliavomis ir tiesioginiais jų veikloje dalyvaujančių šalių įnašais. **4 diagramoje** parodytas agentūrų biudžetų pasiskirstymas pagal pajamų šaltinius.

4 diagrama. Agentūrų 2022 m. biudžetai pagal pajamų šaltinį

* 2022 m. EUSPA finansinėse ataskaitose nurodytas galutinis biudžetas yra 65 milijonai eurų, nors faktinės pajamos sudarė 1,2 milijardo eurų. Šis skirtumas paaiškinamas tuo, kad pagrindinė veikla yra finansuojama iš asiguotųjų pajamų, įtrauktų į patvirtintą biudžetą kaip simbolinis įrašas.

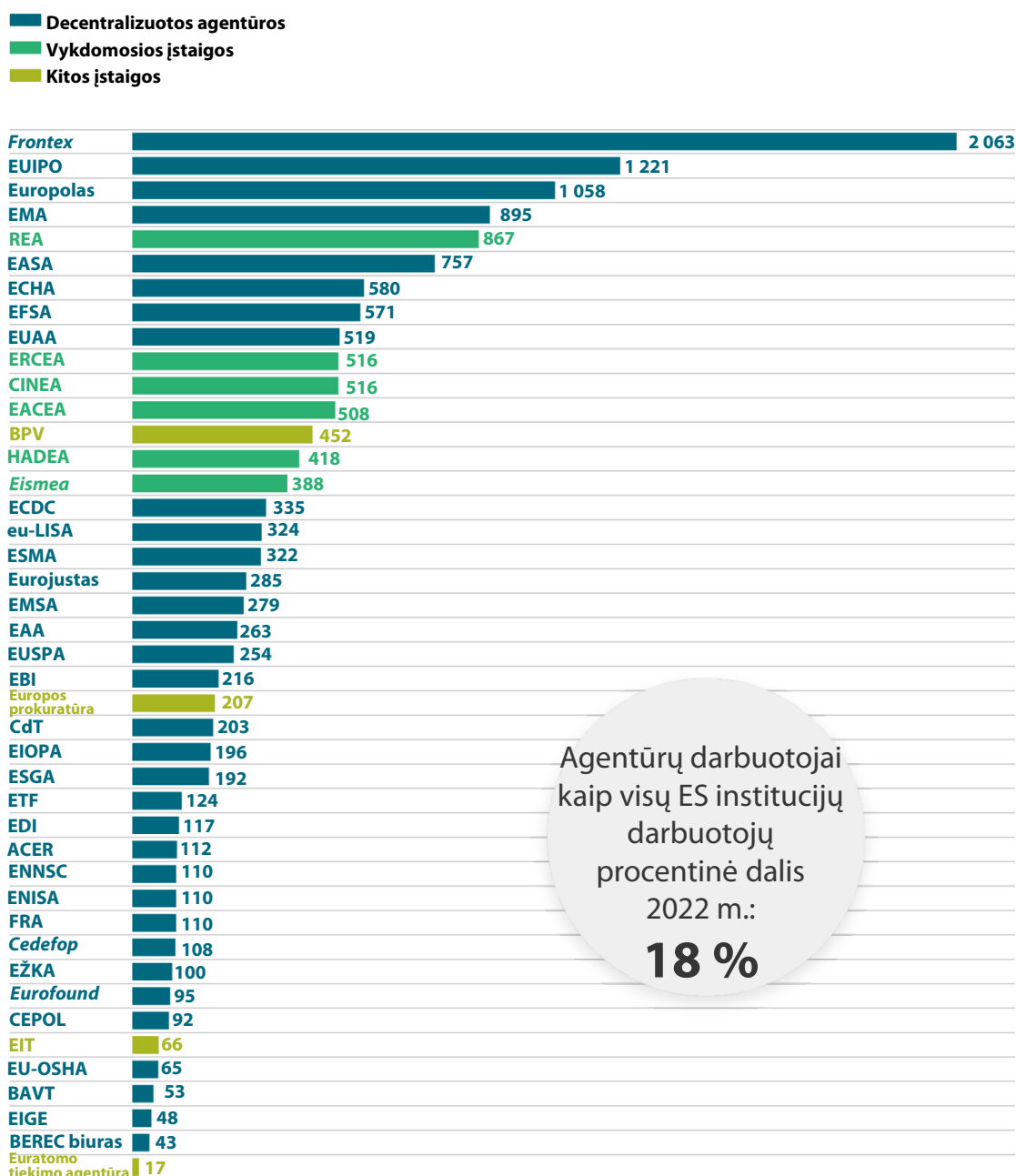
Pastaba. Kitos įvairios pajamos arba biudžeto rezervai nėra įtraukti.

Šaltinis: 2022 m. galutinės agentūrų metinės finansinės ataskaitos, subendrinta Audito Rūmų.

12 5 *diagramoje* pateikti agentūrų 2022 m. biudžetai. Jie skirstomi pagal išlaidų rūšį (I antraštinę dalį „Personalo išlaidos“, II antraštinę dalį „Administracinės išlaidos“ ir III antraštinę dalį „Veiklos išlaidos“ kartu su bet kuriomis kitomis naudojamomis antraštinėmis dalimis). Dauguma agentūrų neįgyvendina didelės apimties veiklos išlaidų programų, bet vykdo techninio, mokslinio ar reguliuojamojo pobūdžio užduotis. Todėl daugumą agentūrų biudžetų daugiausia sudaro personalo ir administracinės išlaidos. Apskritai agentūrų personalo ir administraciniai biudžetai sudaro apie 14 % visų pagal daugiametės finansinės programos (DFP) 7 išlaidų kategoriją „Europos viešasis administravimas“ numatytų mokėjimų asignavimų. Tai palygintina su 48 % Komisijos, 17 % Parlamento, 8 % EIVT, 5 % Tarybos ir 8 % kitų ES institucijų ir įstaigų biudžetais.

13 *6 diagramoje* parodyta, kiek darbuotojų agentūrose dirbo 2022 m. gruodžio 31 d. Agentūrose iš viso dirbo 15 775 darbuotojai (2021 m.– 14 431). Šie skaičiai rodo faktinį nuolatinių pareigūnų, laikinųjų darbuotojų, sutartininkų ir deleguotųjų nacionalinių ekspertų pareigybių skaičių tą dieną. Nuo 2021 m. įdarbintų darbuotojų skaičius daugiausia padidėjo dėl to, kad nuolat kuriamos trys neseniai įsteigtos agentūros (HaDEA, EDI, Europos prokuratūra) ir daugėja agentūrų, kurioms buvo pavestos naujos užduotys (EŽKA, EUAA ir *Frontex*). Remiantis ES bendrajame biudžete patvirtintais etatų planais, agentūrose dirba apie 18 % visų ES darbuotojų. Palyginimui – 49 % dirba Komisijoje, 14 % – Parlamente, 6 % – Taryboje, 4 % – Teisingumo Teisme, 4 % – EIVT, 2 % – Audito Rūmuose ir 3 % – kitose ES institucijose.

6 diagrama. Darbuotojų skaičius kiekvienoje agentūroje 2022 m. pabaigoje

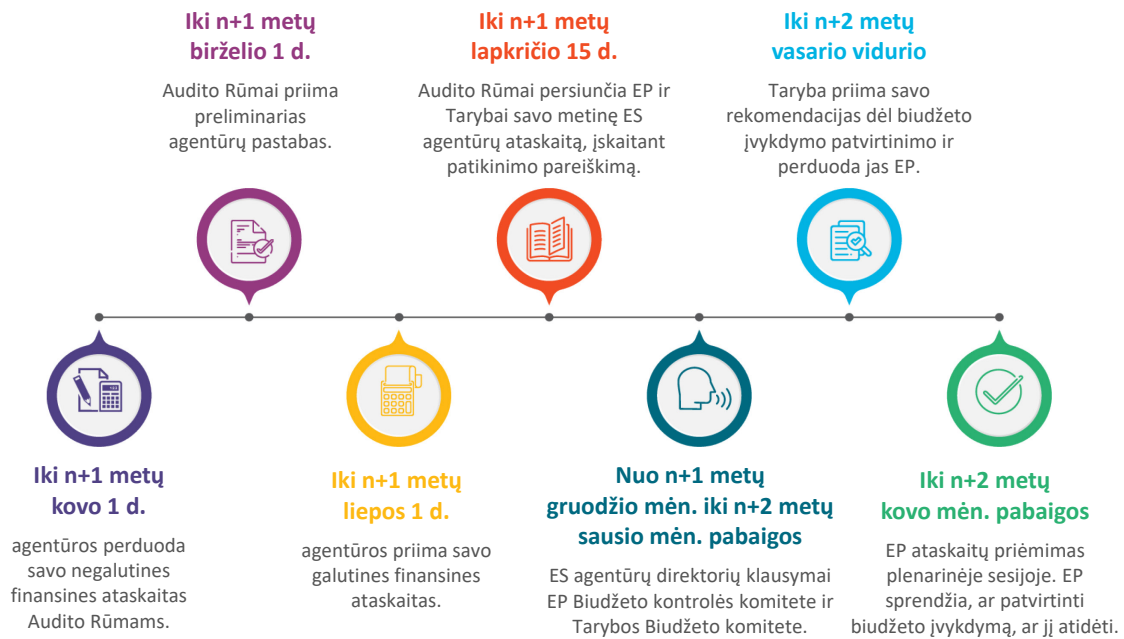
Šaltinis: subendrinta Audito Rūmų.

Biudžeto ir jo įvykdymo patvirtinimo tvarka yra panaši visoms agentūroms, išskyrus EUIPO, BAVT ir BPV

14 Europos Parlamentas ir Taryba yra atsakingi už daugumos decentralizuotų agentūrų ir kitų įstaigų, taip pat visų Komisijos vykdomųjų įstaigų metinės biudžeto ir jo

įvykdymo patvirtinimo procedūras. Biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūros chronologija pateikta **7 diagramoje**.

7 diagrama. Daugumai agentūrų taikoma biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūra

Šaltinis: Audito Rūmai.

15 Tačiau dviem visiškai pačioms save finansuojančioms decentralizuotoms agentūroms (BAVT ir EUIPO) biudžeto ir biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūras atitinkamai administruoja jų Administracinė taryba arba Biudžeto komitetas, bet ne Europos Parlamentas ir Taryba³. Taip pat už metinę BPV biudžeto ir biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūrą atsakomybė tenka tik jos Valdybai.

ES agentūrų tinklas palengvina bendradarbiavimą tarp agentūrų ir bendravimą su suinteresuotosiomis šalimis

16 ES agentūrų tinklą agentūros sukūrė kaip bendradarbiavimo tarp agentūrų platformą, skirtą agentūrų matomumui didinti, galimam efektyvumui ir veiksmams, turintiems aiškią ES pridėtinę vertę, nustatyti ir juos skatinti. Juo pripažįstama, kad agentūros turi labiau koordinuotai bendrauti su savo suinteresuotaisiais subjektais ir plačiąja visuomene bendro intereso klausimais. Tai yra pagrindinis informacijos rinkimo ir sklaidos visose agentūrose centras. Jis taip pat padeda agentūroms dalytis

³ Apžvalga 01/2014 „Spragos, veiksmų dubliavimas ir uždaviniai: ES atskaitomybės ir viešojo audito sistemos padėties apžvalga“, 84 dalis.

paslaugomis, žiniomis ir ekspertinėmis žiniomis. 2020 m. EUAN patvirtino savo antrąją daugiametę strategiją (2021–2027 m.)⁴, į kurią įtraukta Komisijos politinė ir strateginė kryptis, pagrįsta dviem strateginiais ramsčiais:

- ES agentūrų tinklu, kaip administracinės kompetencijos pavyzdžiu;
- ES agentūrų tinklu, kaip įsitvirtinusių instituciniu partneriu.

17 ES agentūrų tinklui rotacijos principu kasmet pirmininkauja vis kita agentūra, o bendros paramos biuro koordinuojami plenariniai posėdžiai vyksta du kartus per metus. EUAN yra dešimt teminių potinklų. Audito Rūmai aktyviai dalyvauja kai kuriuose iš šių plenarinių posėdžių ir potinklio posėdžių, dalydamiesi gerąja patirtimi ir teikdami informaciją apie audito procesus ir rezultatus.

18 EUAN darbo pagrindas ir abiejų daugiamečių strategijų pagrindas yra dalijimosi paslaugomis, žiniomis ir ekspertinėmis žiniomis aspektas. Kai kurie bendradarbiavimo pavyzdžiai – dalijimasis paslaugomis veiklos atkūrimo po ekstremalių įvykių, apskaitos, bendrų viešųjų pirkimų, su COVID-19 susijusių klausimų ir duomenų apsaugos srityse.

⁴ 2021–2027 m. ES agentūrų tinklo strategija, 2020 m. lapkričio 9 d. (Brukselis).

Mūsų auditas

Mūsų įgaliojimai

19 Kaip reikalaujama pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 287 straipsnį, auditavome:

- visų 43 agentūrų finansines ataskaitas, kurias sudaro 2022 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų finansinės būklės ataskaitos (t. y. balansas, finansinių rezultatų ataskaita, pinigų srautų ataskaita, grynojo turto pokyčių ataskaita, svarbių apskaitos metodų santrauka ir kitos aiškinamosios pastabos) ir biudžeto vykdymo ataskaitos (kuriose susumuojamos visos biudžeto operacijos ir aiškinamosios pastabos);
- šiose finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą.

20 Remdamiesi savo audito rezultatais, teikiame Europos Parlamentui ir Tarybai arba kitoms biudžeto įvykdymą tvirtinančioms institucijoms vieną agentūrų finansinių ataskaitų patikimumo ir jose atspindimų operacijų teisėtumo bei tvarkingumo patikinimo pareiškimą. Kai tai yra tikslinga, papildome patikinimo pareiškimus reikšmingomis audito pastabomis.

Apie įtariamą sukčiavimą pranešame atitinkamoms ES įstaigoms, OLAF ir Europos prokuratūrai

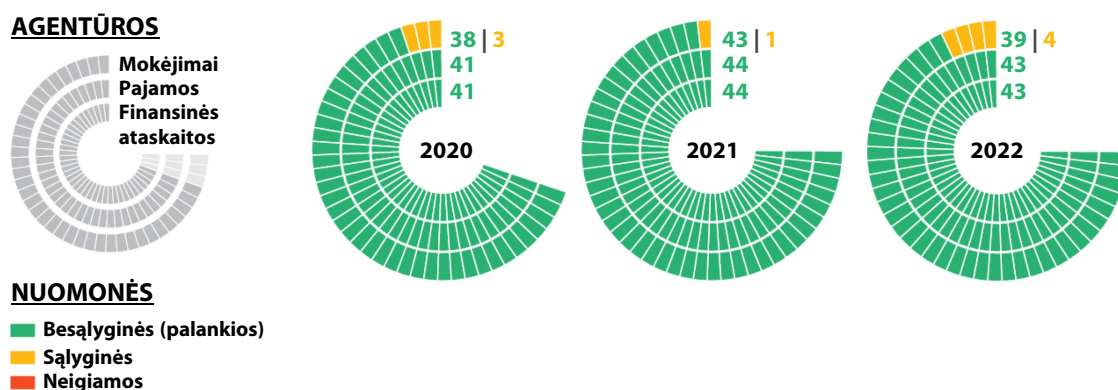
21 Bendradarbiaujame su Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF) klausimais, susijusiais su įtariamu sukčiavimu ir kita ES finansiniams interesams kenkiančia neteisėta veikla, taip pat su Europos prokuratūra klausimais, susijusiais su įtariamais ES finansiniams interesams kenkiančiais nusikaltimais. OLAF arba Europos prokuratūrai pranešame apie bet kokį atliekant auditą nustatytą įtartiną atvejį, nors mūsų auditai nėra skirti konkrečiai sukčiavimui nustatyti.

Mūsų nuomonės

2022 finansinių metų metinių agentūrų auditų rezultatai apskritai yra ne tokie teigiami

22 Apskritai, mūsų atlikto 2022 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų agentūrų metinių finansinių ataskaitų audito rezultatai buvo ne tokie teigiami, palyginti su ankstesniais metais (žr. **8 diagramą**). Pateikėme pastabų dėl pažeidimų ir trūkumų, darančių poveikį finansinių ataskaitų patikimumui ir finansinėse ataskaitose atspindimiems mokėjimams, visų pirma susijusių su viešaisiais pirkimais.

8 diagrama. 2020–2022 m. metinės audito nuomonės dėl agentūrų finansinių ataskaitų, pajamų ir mokėjimų

Šaltinis: Audito Rūmai.

Palankios nuomonės dėl visų agentūrų finansinių ataskaitų patikimumo

23 Audito Rūmai skelbia besąlygines (palankias) audito nuomones dėl visų 43 agentūrų 2022 finansinių metų finansinių ataskaitų (žr. **8 diagramą**).

„Dalyko pabrėžimo“ pastraipos yra svarbios siekiant suprasti CINEA, EMA, Europos prokuratūros, ESGA, ESMA, EUAA, Eurojusto, EUSPA, eu-LISA, *Frontex* ir BPV finansines ataskaitas

Kas yra „dalyko pabrėžimo“ pastraipos?

„Dalyko pabrėžimo“ pastraipose atkreipiamas skaitytojų dėmesys į finansinėse ataskaitose pateikiamą arba atskleidžiamą dalyką, kuris yra nepaprastai svarbus siekiant užtikrinti, kad jie suprastų finansines ataskaitas arba jose atspindimas pajamas ar mokėjimus.

24 2022 finansiniais metais naudojoms „dalyko pabrėžimo“ pastraipomis savo ataskaitose dėl vienuolikos agentūrų: CINEA, EMA, Europos prokuratūros, ESGA, ESMA, EUAA, Eurojusto, EUSPA, eu-LISA, *Frontex* ir BPV.

25 CINEA, ESGA ir Eurojusto atveju atkreipiame dėmesį į naujos biudžeto, apskaitos ir finansų sistemos SUMMA, kaip bandomojo Europos Komisijos projekto, įgyvendinimą.

26 EMA pateikia svarbią informaciją dėl su nuosavybe susijusių įsipareigojimų ir neaiškumų dėl subnuomininko patronuojančiosios bendrovės finansinių rezultatų, kuriuos lėmė pablogėjęs jos kredito reitingas ir neseniai įvykęs skolos restruktūrizavimas. EMA galėtų būti laikoma atsakinga už visą sumą, mokėtiną pagal pagrindine nuomos sutartimi prisiimtas sutartines prievoles, jei subnuomininkas neįvykdė savo įsipareigojimų. 2022 m. gruodžio 31 d. bendra apskaičiuota nesumokėta nuomos, susijusių paslaugų mokesčių ir nuomotojo draudimo suma, kurią iki nuomos laikotarpio pabaigos turėjo sumokėti EMA, buvo 366 milijonai eurų.

27 Europos prokuratūros finansinėse ataskaitose atskleidžiama dvejopa informacija: informacija, susijusi su 2021 m. lyginamaisiais duomenimis dėl Europos prokuratūros autonomijos nuo 2021 m. birželio mėn., ir informacija dėl Komisijos nematerialiojo turto nemokamo perdavimo Europos prokuratūrai.

28 ESMA finansinėse ataskaitose atskleidžiama informacija apie netikrumą, susijusį su bylos „UniSystems Luxembourg and Unisystems sistimata pliroforikis“ prieš ESMA, T-750/22, rezultatu.

29 Dviejų agentūrų (EUAA ir EUSPA) finansinėse ataskaitose atskleidžiama informacija apie Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą poveikį jų veiklai.

30 Eu-LISA atveju ataskaitose pateikiama informacija, kurioje aprašomas atvykimo ir išvykimo sistemos įgyvendinimo vėlavimas ir susijęs poveikis eu-LISA operacijoms.

31 *Frontex* finansinėse ataskaitose atskleidžiama informacija, susijusi su tuo, kad jos apskaitos sistema nebuvo patvirtinta antrus metus iš eilės, ir informacija, susijusi su neteisingu Šengeno asocijuotųjų šalių įnašų apskaičiavimu.

32 BPV atskleidžiamoje informacijoje apie apeliacinius skundus ir teismo bylas aprašomi su *ex ante* įnašais susiję administraciniai skundai ir teisminės procedūros tarp kai kurių kredito įstaigų ir nacionalinių pertvarkymo institucijų bei BPV, taip pat Bendrajam Teismui ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismui prieš BPV pateikti kiti teisiniai ieškiniai, daugiausia susiję su pertvarkymo ir nepertvarkymo sprendimais.

Palanki nuomonė dėl visų agentūrų finansinėse ataskaitose atspindimų pajamų teisėtumo ir tvarkingumo

33 Audito Rūmai teikia besąlyginę (palankią) audito nuomonę dėl visų agentūrų 2022 finansinių metų finansinėse ataskaitose atspindimų pajamų teisėtumo ir tvarkingumo (žr. [8 diagramą](#)).

„Dalyko pabrėžimo“ pastraipa padeda geriau suprasti BPV pajamas

34 „Dalyko pabrėžimo“ pastraipą taip pat naudojome savo ataskaitoje dėl BPV, kadangi dalis BPV pajamų, susijusių su *ex ante* įnašais BPF, teisiniu požiūriu yra ginčytina. Tai svarbu mūsų nuomonei dėl BPV pajamų, nes priklausomai nuo bylinėjimosi rezultatų BPV gali tekti perskaičiuoti tam tikrų bankų įnašų sumas.

„Kitų dalykų“ pastraipa skirta BPV pajamų ypatingos svarbos klausimui

Kas yra „kitų dalykų“ pastraipos?

„Kitų dalykų“ pastraipose pateikiami svarbūs klausimai, išskyrus tuos, kurie pateikiami ar atskleidžiami finansinėse ataskaitose, kurie vis dėlto yra reikšmingi siekiant suprasti finansines ataskaitas arba jose atspindimas pajamas ar mokėjimus.

35 BPeM reglamente nenustatyta išsami ir nuosekli kontrolės sistema, kuria būtų užtikrintas informacijos, kurią bankai teikia BPV *ex ante* BPF skirtiems įnašams

apskaičiuoti, patikimumas. Tačiau BPV atlieka informacijos nuoseklumo ir analitines patikras, taip pat tam tikras *ex post* patikras bankų lygmeniu. Be to, BPV negali leisti paskelbti išsamios informacijos apie atsižvelgiant į riziką pakoreguotų su kiekvienu banku susijusių įnašų skaičiavimus, kadangi jie yra tarpusavyje susiję ir apima konfidencialią informaciją apie kitus bankus. Tai gali turėti įtakos šių skaičiavimų skaidrumui. Atkreipėme dėmesį į tai, kad 2022 m. įnašams apskaičiuoti BPV surengė atitinkamoms institucijoms skirtą konsultacijų etapą. Per šias konsultacijas BPV pateikė duomenis, kurie leido bankams modeliuoti 2022 m. *ex ante* įnašų apskaičiavimą ir apėmė iš pradžių kredito įstaigų pateiktų duomenų patikslinimų poveikį.

Palanki nuomonė dėl 39 agentūrų finansinėse ataskaitose atspindimų mokėjimų teisėtumo ir tvarkingumo

36 Pateikėme besąlyginę (palankią) audito nuomonę dėl 39 iš 43 agentūrų 2022 finansinių metų metinėse finansinėse ataskaitose atspindimų mokėjimų teisėtumo ir tvarkingumo (žr. **8 diagramą**).

37 Keturių agentūrų (CdT, CEPOL, ECDC ir eu-LISA) atveju pateikėme sąlygines nuomones. Kiekvienos iš šių agentūrų paveiktų išlaidų suma viršijo šiam auditui nustatytą reikšmingumo ribą.

38 CdT nustatė atvejų, kai buvo skirtos sutartys, kurios, mūsų nuomone, buvo netvarkingos, taip pat atvejų, kai esamų sutarčių įgyvendinimas viršijo jų bendrą viršutinę ribą. Bendra reikalavimų neatitinkančių išlaidų suma yra 1,3 milijono eurų. Tai sudaro 2,4 % visų 2022 m. turėtų mokėjimų asignavimų.

39 CEPOL atveju dvi preliminariąsias sutartis įgyvendino CEPOL darbuotojai, neturintys perduotųjų įgaliojimų CEPOL vardu prisiimti teisinius įsipareigojimus, arba laikinieji darbuotojai, kurie dėl savo laikino statuso teisiškai tokių perduotųjų įgaliojimų turėti negalėjo. Įgyvendinant kitą preliminariąją sutartį trūko esminių audito įrodymų, pagrindžiančių išmokėtas sumas. Bendra reikalavimų neatitinkančių išlaidų suma yra 4,26 milijono eurų. Tai sudaro 13,5 % visų 2022 m. turėtų mokėjimų asignavimų.

40 ECDC atveju Pasirengimo ekstremaliosioms sveikatos situacijoms ir reagavimo į jas institucijos (HERA) inkubatoriaus dotacijų 24 nacionalinėms sveikatos priežiūros institucijoms ES ir (arba) Europos ekonominės erdvės šalyse valdymui įtakos turėjo paramos gavėjai, kurie deklaravo netinkamą finansuoti PVM. Paramos gavėjai buvo viešosios teisės reglamentuojamos visuomenės sveikatos institucijos, vykdančios veiklą kaip valdžios institucijos. Todėl PVM nėra tinkamos finansuoti išlaidos.

41 Eu-LISA atveju iš 26 mūsų audituotų mokėjimų šeši buvo laikomi netvarkingais. Jie buvo susiję su preliminariųjų sutarčių įgyvendinimu. Taip pat nustatėme kitus 2022 m. su trimis konkrečiomis sutartimis, kurias savo 2021 m. ataskaitoje laikėme netvarkingomis, susijusius mokėjimus. Visa paveiktų išlaidų suma yra 17,8 milijono eurų. Tai sudaro 4,8 % visų 2022 m. turėtų mokėjimų asignavimų. Dėl panašių pastabų pateikėme sąlyginę nuomonę dėl eu-LISA 2020 ir 2021 m. mokėjimų teisėtumo ir tvarkingumo.

„Dalyko pabrėžimo“ pastraipa padeda suprasti ESMA mokėjimus

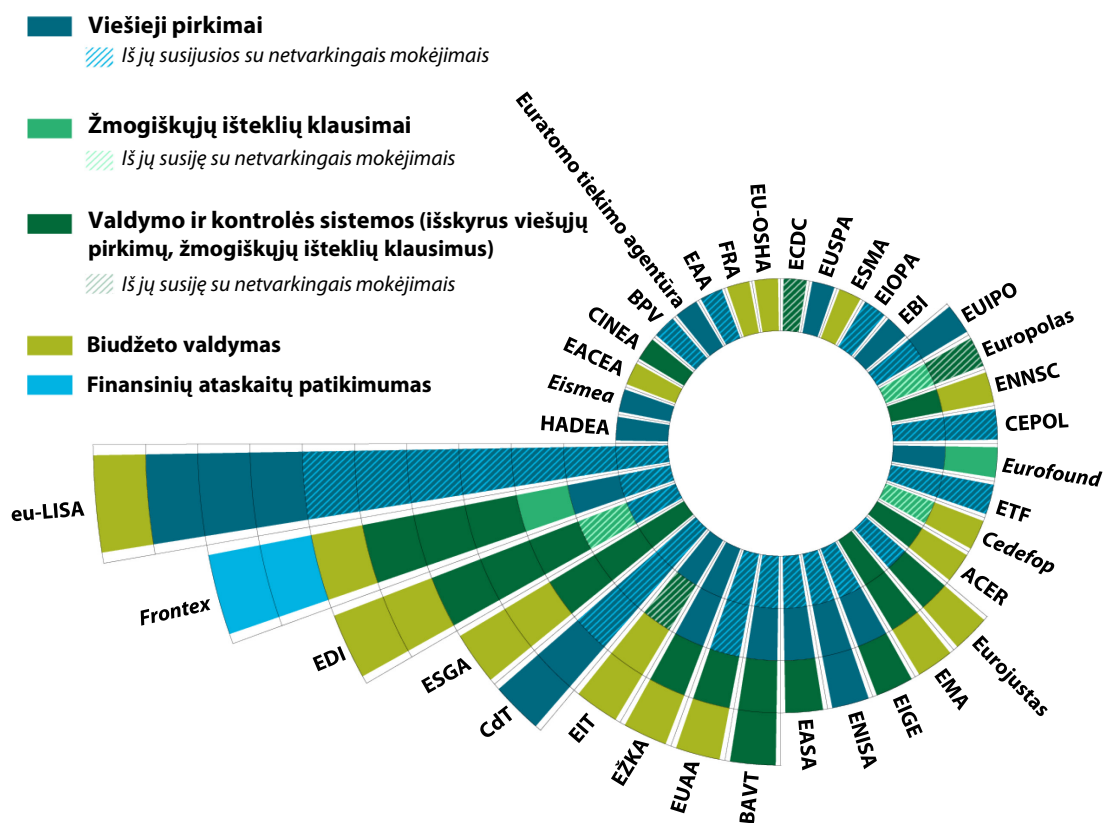
42 28 dalyje aprašytas su ieškiniu susijęs dalyko pabrėžimas dėl ESMA finansinių ataskaitų patikimumo visiškai taikomas ir ESMA mokėjimų teisėtumui ir tvarkingumui.

Mūsų pastabose aptariamoms tobulintinos sritys

43 Iš viso pateikėme 98 pastabas dėl 36 agentūrų, nurodydami sritis, kuriose reikia tolesnių patobulinimų. Jos apima pastabas, kuriomis grindžiamos sąlyginės nuomonės, taip pat pastabą, įtrauktą į „kitų dalykų“ pastraipas. Dauguma pastabų susijusios su viešųjų pirkimų procedūrų, valdymo bei kontrolės sistemų, biudžeto valdymo, finansinių ataskaitų patikimumo ir žmogiškųjų išteklių klausimų trūkumais. Pagrindinis netvarkingų mokėjimų šaltinis tebėra viešųjų pirkimų procedūrų trūkumai.

44 *9 diagramoje* ir *10 diagramoje* parodytas įvairių rūšių pastabų, pateiktų 36 agentūroms visoje mūsų ataskaitoje, skaičius.

9 diagrama. Su kiekviena agentūra susijusių pastabų skaičius

Šaltinis: Audito Rūmai.

10 diagrama. Pastabų skaičius pagal dažnų trūkumų tipą

Viešieji pirkimai

/// Iš jų trūkumai, dėl kurių atliekami netvarkingi mokėjimai

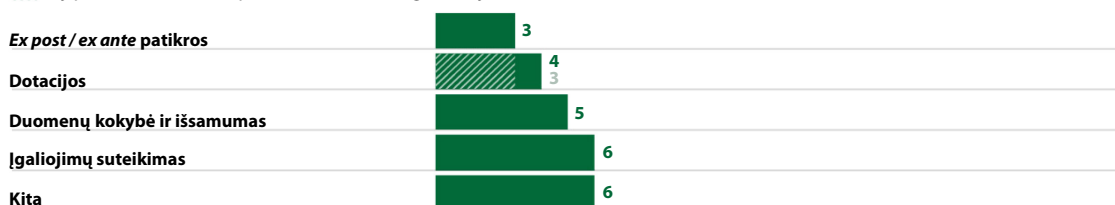
Žmogiškųjų išteklių klausimai

/// Iš jų trūkumai, dėl kurių atliekami netvarkingi mokėjimai

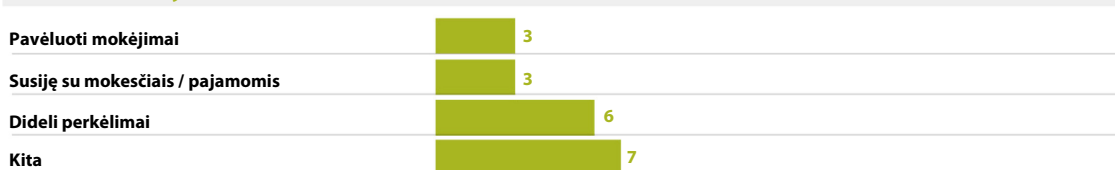

Valdymo ir kontrolės sistemos (išskyrus viešuosius pirkimus, žmogiškųjų išteklių klausimus)

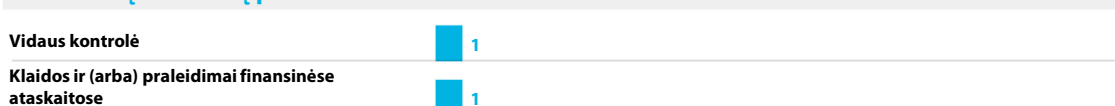
/// Iš jų trūkumai, dėl kurių atliekami netvarkingi mokėjimai

Biudžeto valdymas

Finansinių ataskaitų patikimumas

Šaltinis: Audito Rūmai.

Viešųjų pirkimų trūkumų skaičius didėja ir tebėra didžiausias netvarkingų mokėjimų šaltinis

45 Viešųjų pirkimų taisyklių tikslas – sudaryti sąlygas perkantiesiems subjektams įsigyti reikalingų prekių ir paslaugų už geriausią kainą, kartu užtikrinant sąžiningą konkurso dalyvių konkurenciją ir skaidrumo, proporcingumo, vienodo požiūrio ir nediskriminavimo principų laikymąsi. Auditavome viešuosius pirkimus visose 43-ose agentūrose. 24 agentūrų (CdT, CEPOL, BAVT, EASA, EBI, EAA, EŽKA, EIGE, EIOPA, EISMEA, EIT, EDI, ENISA, ESA, ETF, EUAA, EUIPO, eu-LISA, Eurofound, Eurojusto, EUSPA, Frontex, HADEA ir BPV) atveju pranešėme apie sutartis, kurioms būdingi įvairūs viešųjų pirkimų trūkumai. **1 langelyje** pateikta tipinių viešųjų pirkimų sutarčių vykdymo pažeidimų pavyzdžių.

1 langelis

Netvarkingo sutarčių vykdymo pavyzdžiai

EUIPO skyrė 5 milijonų eurų sutartį dėl kelionių agentūrų paslaugų po derybų procedūros be išankstinio skelbimo apie pirkimą dėl ypatingos skubos priežasčių, atsiradusių dėl nenumatytų įvykių. Sutartis tapo būtina po to, kai ankstesni rangovai informavo EUIPO apie savo sprendimą esamos sutarties nepratęsti. Manome, kad tokios procedūros taikymas pagal Finansinio reglamento I priedo 11.1.c punktą nebuvo pagrįstas, nes rangovo sprendimas nepratęsti sutarties pagal EUIPO apibrėžtas sutarties nuostatas negali būti laikomas nenumatytu įvykiu, kuris nepriklauso nuo perkančiosios organizacijos. Be to, manome, kad laikotarpio nuo tos dienos, kai EUIPO gavo informaciją apie ketinimą nepratęsti sutarties, iki naujos sutarties skyrimo pakako pagreitintai atvirai procedūrai vykdyti. 2022 m. EUIPO pagal šią sutartį neatliko jokių mokėjimų.

Frontex pasirašė naują Europos sienų ir pakrančių apsaugos pareigūnų psichologinio patikrinimo paslaugų sutartį, kurios pradinė vertė – 79 000 eurų. Buvo ketinama užtikrinti, kad ši sutartis būtų tarpinis sprendimas tarp 2021 m. pasibaigusios preliminariosios psichologinių paslaugų sutarties ir naujos sutarties, dėl kurios buvo rengiamas atviras konkursas. Dėl vėlavimų vykdyti naują procedūrą *Frontex* keturis kartus iš dalies pakeitė sutartį ir padidino jos vertę iki 502 900 eurų, o tai yra 536 % padidėjimas, palyginti su pradine verte. Tai viršijo 50 % sutarties vertės didinimo maržą, kuri tokiu atveju leidžiama pagal Finansinio reglamento 172 straipsnio 3 dalies a punkto iii papunktį.

46 Atkreipiame dėmesį į tai, kad per pastaruosius trejus finansinius metus padidėjo mūsų pateiktų pastabų dėl viešųjų pirkimų skaičius (nuo 18 pastabų 2020 m. ir 34 pastabų 2021 m. iki 48 pastabų 2022 m.), taip pat susijusių agentūrų skaičius (nuo 14 2020 m. ir 22 2021 m. iki 24 2022 m.). Kaip parodyta **11 diagramoje**, nuo 2020 finansinių metų kasmet teikiame su viešaisiais pirkimais susijusias pastabas dėl keturių agentūrų (CEPOL, EBI, EIOPA ir eu-LISA).

11 diagrama. Mūsų pastabos dėl viešųjų pirkimų trūkumų ir pažeidimų per pastaruosius trejus metus tapo dažnesnės

	2020	2021	2022	Bendras su viešaisiais pirkimais susijusių pastabų skaičius	
CdT		▲ € €	▲ € € → €	5	▲ €
CEPOL	€	▲ € €	▲ €	5	▲ €
eu-LISA	▲ €	▲ €	▲ € € → €	5	▲ €
EBI	▲ € €	€	€	4	€
EIGE	→ €	€	▲ € €	4	→ €
EUAA	→ €	→ €	▲ € → €	4	→ €
BAVT		▲ €	€ → €	3	▲ €
EIOPA	▲ €	▲ €	▲ €	3	▲ €
EMA	▲ € €	€		3	▲ €
ENISA		€	▲ € €	3	▲ €
EU IPO	→ €	→ €	€ → €	3	→ €
Eurofound	→ €	→ €	€	3	→ €
Eurojustas	▲ €	→ €	→ €	3	▲ €
Frontex		€	▲ € €	3	▲ €
ESMA	€	€		2	€
ACER	→ €	→ €		2	→ €
EAA		€	→ €	2	→ €
Eisma		€	€	2	€
EDI		€	▲ €	2	▲ €
EASA			▲ € €	2	▲ €
ETF			▲ €	1	▲ €
BEREC biuras		€		1	€
Cedefop	€			1	€
EŽKA			€	1	€
EIT			€	1	€
EMSA		€		1	€
ERCEA	▲ €			1	▲ €
Euratomo tiekimo agentūra			€	1	€
EU-OSHA		€		1	€
EUSPA			€	1	€
HADEA			€	1	€
BPV			▲ €	1	▲ €
BENDRAS agentūrų, kurioms konkrečiais metais pateikėme su viešaisiais pirkimais susijusių pastabų, skaičius	14	22	24		

Šaltinis: Audito Rūmai.

1. Veiksmas, kurio turi būti imtasi

Atitinkamos agentūros, kurių atveju buvo nustatyta viešųjų pirkimų klaidų, turėtų toliau gerinti savo viešųjų pirkimų procedūras, užtikrindamos, kad būtų visapusiškai laikomasi taikytinų taisyklių, kad būtų pasiektas geriausias galimas racionalus lėšų panaudojimas.

Visų pirma, vykdydamos preliminariąsias sutartis, agentūros turėtų naudoti tik konkrečias sutartis prekėms ar paslaugoms, kurioms taikoma susijusi preliminarioji sutartis, pirkti. Agentūros taip pat turėtų užtikrinti, kad jos laikytųsi Finansiniame reglamente nustatytų esamų sutarčių keitimo sąlygų.

Valdymo ir kontrolės sistemos turi trūkumų

47 Dėl 16 agentūrų (ACER, CINEA, BAVT, EASA, ECDC, EŽKA, EIGE, EIT, EDI, EMA, ENNSC, ESGA, EUAA, Eurojusto, Europolo ir *Frontex*) pranešame apie kitus nei su viešaisiais pirkimais ir žmogiškųjų išteklių klausimais susijusius valdymo ir kontrolės sistemų trūkumus. Šių 16 agentūrų atveju mūsų pastabos yra susijusios su duomenų kokybės ir išsamumo trūkumais, išlaidomis, padarytomis tinkamai neperdavus leidimus suteikiančio pareigūno įgaliojimų, tinkamų *ex post* ir *ex ante* patikrų nebuvimu ir dotacijų bei įsipareigojimų valdymo trūkumais.

48 *10 diagramoje* parodyti dažniausiai mūsų nustatyti vidaus kontrolės trūkumų tipai. *2 langelyje* pateikta tokių su dotacijomis susijusių trūkumų pavyzdžių.

2 langelis

Valdymo ir kontrolės sistemų trūkumų, susijusių su dotacijomis, dėl kurių atliekami netvarkingi mokėjimai, pavyzdžiai

ECDC skyrė dotacijų valstybių narių visuomenės sveikatos institucijoms, kad pagerintų nacionalinius pajėgumus ir laboratorijų infrastruktūrą, reikalingą naujoms SARS-CoV-2 viruso atmainoms nustatyti ir stebėti.

Europol skyrė dotacijų valstybės narės nacionalinėms policijos pajėgoms įvairiai policijos mokymo veiklai rengti, įskaitant penkių laivų, skirtų policijos mokymams ir patruliavimo operacijoms, įsigijimą.

Abiem atvejais agentūros į savo mokėjimus dotacijų gavėjams įtraukė PVM, susijusio su deklaruotomis išlaidomis, grąžinimą. Tai prieštarauja Finansinio reglamento 186 straipsnio 4 daliai, nes paramos gavėjai buvo valdžios institucijos, vykdančios viešosios valdžios veiklą, todėl jie neturėjo teisės į PVM grąžinimą.

2. Veiksmas, kurio turi būti imtasi

Valdydamos dotacijas agentūros turėtų užtikrinti, kad būtų laikomasi taikytinų taisyklių, visų pirma susijusių su PVM grąžinimu paramos gavėjams, kurie yra valdžios institucijos.

Su žmogiškųjų išteklių klausimais susiję trūkumai daugiausia paveikė deleguotiesiems nacionaliniams ekspertams skirtas išmokas

49 Penkių agentūrų (*Cedefop*, *EDI*, *Eurofound*, *Europolo* ir *Frontex*) atveju pranešame apie trūkumus, susijusius su išmokomis deleguotiesiems nacionaliniams ekspertams, stažuotės dotacijomis ir įdarbinimo procedūromis. **10 diagramoje** parodyti dažniausiai pasitaikę su žmogiškųjų išteklių klausimais susijusių trūkumų tipai.

Biudžeto valdymo trūkumai paprastai lemia didelius perkėlimus į kitą laikotarpį ar pavėluotus mokėjimus

50 16 agentūrų (ACER, *Cedefop*, EŽKA, EIT, EDI, EMA, ENNSC, ESGA, ESMA, EU-OSHA, Eurojusto, EUAA, eu-LISA, FRA, *Frontex* ir EACEA) atveju pranešame apie trūkumus, susijusius su įvairiais biudžeto valdymo aspektais, pavyzdžiui, pernelyg dideliais asignavimų perkėlimais, pavėluotais mokėjimais arba mokesčių ir (arba) pajamų klausimais. **10 diagramoje** parodyti dažniausiai pasitaikę biudžeto valdymo trūkumų tipai. **3 langelyje** pateikta tokių su pajamomis susijusių trūkumų pavyzdžių.

3 langelis

Biudžeto valdymo pastabų, susijusių su ES nepriklausančių šalių įnašais, pavyzdžiai

EUAA ir *Frontex* dalį savo pajamų surenka iš Šengeno asocijuotųjų šalių (Islandijos ir Lichtenšteino, Norvegijos ir Šveicarijos). Šių įnašų suma turėtų atspindėti santykinį šių šalių ekonomikos dydį, palyginti su ES ekonomika. Dėl neaiškaus teisinio pagrindo ir nusistovėjusios praktikos, taip pat dėl šių įnašų apskaičiavimo būdo jie yra maždaug 7 % mažesni, nei turėtų būti.

3. Veiksmas, kurio turi būti imtasi

EUAA ir *Frontex* turėtų bendradarbiauti su Komisija, kad būtų patikslintas teisinis pagrindas, prireikus iš naujo derantis dėl susitarimų su Šengeno asocijuotosiomis šalimis, kad jų įnašai į EUAA ir *Frontex* biudžetus teisingai atspindėtų šių šalių ekonomikos dydį, palyginti su ES ekonomikos dydžiu.

51 Pagal Finansinio pagrindų reglamento 12 ir 13 straipsnius, konkretiems finansiniams metams skirti biudžeto asignavimai esant tam tikroms sąlygoms gali būti perkelti į kitus finansinius metus. Tokių perkėlimų į kitą laikotarpį viršutinės ribos Finansiniame reglamente nenustatytos, o kai kuriuos iš jų galima paaiškinti daugiamečiu operacijų pobūdžiu. Tačiau pernelyg aukštas perkėlimų lygis gali reikšti, kad vėluojama įgyvendinti darbo programas arba viešųjų pirkimų planus. Kitu atveju jie galėtų nurodyti struktūrinę problemą, prastą biudžeto planavimą arba galbūt biudžeto metinio periodiškumo principo pažeidimą. Manome, kad perkėlimų lygis gali būti pernelyg aukštas, jei jis viršija 10 % personalo išlaidų (I antraštinė dalis), 20 % administracinių išlaidų (II antraštinė dalis) ir 30 % veiklos išlaidų (III antraštinė dalis ir kt.), ypač jei tokie perkėlimai kartojasi ir tampa struktūriniai. Pranešame apie tokius

trūkumus, susijusius su šešiomis agentūromis (ACER, EACEA, EŽKA, EDI, eu-LISA, ir FRA).

4. Veiksmas, kurio turi būti imtasi

Siekdamos išspręsti pernelyg aukštų perkėlimų į kitą laikotarpį lygių problemą, atitinkamos agentūros turėtų toliau gerinti savo biudžeto planavimą ir įgyvendinimo ciklus.

Agentūros vykdo tolesnius veiksmus dėl ankstesnių metų audito pastabų

52 Teikiame informaciją apie tolesnių veiksmų, kurių ėmėsi agentūros, reaguodamos į ankstesnių metų pastabas, būklę. Dėl 121 pastabos, į kurią 2021 m. pabaigoje nebuvo atsižvelgta, 64 atvejais taisomieji veiksmai buvo užbaigti. Dėl 23 agentūrų (ACER, CdT, *Cedefop*, CEPOL, BAVT, EACEA, EASA, EISMEA, EIOPA, EIT, EDI, ENISA, Europos prokuratūros, ESGA, ESMA, ETF, EUAA, EUIPO, eu-LISA, Eurojusto, FRA, *Frontex* ir BPV) pranešame iš viso apie 57 ankstesnių metų pastabas, į kurias 2022 m. pabaigoje dar nėra atsižvelgta.

Agentūrų reagavimas į klimato ir energetikos krizes ir jų ataskaitos dėl klimato srities rezultatų ir energijos vartojimo efektyvumo

53 Savo nuolatinį audito darbą, susijusį su agentūrų finansinių ataskaitų patikimumu ir jų pajamų bei mokėjimų teisėtumu ir tvarkingumu, papildėme analize, kaip agentūros reagavo į klimato ir energetikos krizes ir kaip jos teikė ataskaitas dėl klimato srities rezultatų ir energijos vartojimo efektyvumo. Energetika ir klimatas yra dvi glaudžiai susijusios temos, nes klimato kaitą lemia išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis, daugiausia susijęs su žmonių suvartojamu iškastiniu kuru. Klimato kaitos negalima sumažinti iš esmės nepadidinus energijos vartojimo efektyvumo ir nepakeitus iškastinio kuro atsinaujinančiais energijos ištekliais.

54 Atlikdami ES agentūrų peržiūrą tikrinome, ar jos ėmėsi arba planuoja imtis priemonių, kad pagerintų savo energijos vartojimo efektyvumą ir sumažintų savo anglies pėdsaką. Taip pat tikrinome, ar jos užtikrino tvarumo ataskaitų teikimą arba paskelbė aplinkosaugos ataskaitas ir ar įdiegė ES aplinkosaugos vadybos ir audito sistemą.

Beveik dvi iš trijų ES agentūrų parengė planus pagerinti energijos vartojimo efektyvumą ir savo veiklos poveikio klimatui neutralumą

55 Kaip parodyta 1 lentelėje, 27 iš 43 ES agentūrų (63 %) parengė veiklos planus reaguoti į klimato ar energetikos krizes gerinant energijos vartojimo efektyvumą ir savo veiklos poveikio klimatui neutralumą. Tai svarbu, nes ES agentūros atlieka svarbų vaidmenį įvairiose politikos srityse ir tam tikru būdu atstovauja Europos Sąjungai priimančiose valstybėse narėse. Todėl jos gali rodyti pavyzdį ir tapti sektiniais pavyzdžiais savo sektoriuje veikiančioms nacionalinėms administracijoms ir įmonėms.

1 lentelė. ES agentūros, kurios parengė veiklos planus pagerinti energijos vartojimo efektyvumą ir savo operacijų poveikio klimatui neutralumą

Agentūros, turinčios reagavimo į klimato ar energetikos krizes planą					
Decentralizuotos agentūros ir kitos įstaigos, sugrupuotos pagal dydį					Vykdamosios įstaigos
mažos (mažiau nei 200 darbuotojų)		vidutinės (nuo 201 iki 400 darbuotojų)		didelės (daugiau nei 400 darbuotojų)	
ACER ✓	EDI	CdT ✓	EASA	CINEA ✓	
BEREC	ENNSC ✓	EBI ✓	ECHA ✓	EACEA ✓	
Cedefop ✓	ENISA	ECDC	EFSA ✓	EISMEA ✓	
CEPOL	ESGA ✓	EAA ✓	EMA ✓	ERCEA ✓	
BAVT ✓	ESA	EMSA ✓	EUAA	HADEA ✓	
EŽKA	ETF ✓	–	EUIPO ✓	REA ✓	
EIGE	EU-OSHA ✓	ESMA ✓	Europolas ✓		
EIOPA ✓	Eurofound ✓	eu-LISA ✓	Frontex		
EIT ✓	FRA	Eurojustas	BPV		
		EUSPA			
10 iš 18		6 iš 10		5 iš 9	6 iš 6

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis iš agentūrų gauta informacija ir įrodymais.

56 22 iš 27 tokius planus turinčių agentūrų atveju į šiuos planus buvo įtrauktos kiekybinės agentūrų anglies pėdsako mažinimo siektinos reikšmės, įskaitant jų išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio, elektros, dujų ir (arba) šildymo vartojimo siektinas reikšmes.

57 Kita vertus, tai reiškia, kad 21 iš 43 agentūrų (beveik pusė iš jų) neturėjo veiklos plano didinti energijos vartojimo efektyvumą ir poveikio klimatui neutralumą arba nenustatė kiekybinių agentūrų anglies pėdsako mažinimo tikslų.

5. Veiksmas, kurio turi būti imtasi

Visos ES agentūros turėtų parengti naujausius veiklos planus, kad pagerintų savo poveikio klimatui neutralumą ir energijos vartojimo efektyvumą. Siekiant padidinti skaidrumą ir atskaitomybę, tokiuose planuose turėtų būti aiškiai apibrėžti kiekybiniai atskaitos taškai ir siektinos reikšmės, pavyzdžiui, susijusios su anglies pėdsako ir energijos suvartojimo mažinimu.

Kelios agentūros turi parengusios kokios nors formos ataskaitas dėl savo klimato srities rezultatų ir energijos vartojimo efektyvumo

58 Nors ES institucijos ir įstaigos neprivalo teikti tvarumo ataskaitų, jos gali tai daryti savanoriškai. Per 2019 m. peržiūrą tikrindami ES agentūrų tvarumo ataskaitų teikimą nustatėme, kad vienintelė agentūra, kuri pateikė tvarumo ataskaitą, buvo EUIPO, kuri laikėsi GRI standartų. 2022 m. nustatėme, kad padėtis nepasikeitė: EUIPO vis dar buvo vienintelė ES agentūra, skelbianti tvarumo ataskaitą. Tačiau jos ataskaita, kuri anksčiau buvo atskiras dokumentas, dabar yra jos konsoliduotosios metinės veiklos ataskaitos dalis (žr. p. 50). Taip pat nustatėme, kad trys kitos agentūros (*Cedefop*, EIT ir *Eurofound*) planavo tvarumo ataskaitą pradėti skelbti iki 2024 m. Be to, ES agentūrų tinklas įsteigė darbo grupę, kad būtų skatinamas tvarumo ataskaitų teikimo įdiegimas ir dalijimasis gerąja patirtimi šioje srityje.

59 Nors visapusiško tvarumo ataskaitų teikimo įgyvendinimas ES agentūrose tebėra labai ribotas, daugelis jų turi kokios nors formos aplinkosaugos ataskaitas, pavyzdžiui, anglies pėdsako ataskaitas arba aplinkosaugos ataskaitas, įtrauktas į agentūrų metinės veiklos ataskaitas (žr. 2 lentelę).

2 lentelė. Beveik pusė ES agentūrų skelbia aplinkosaugos ataskaitą

Agentūros, parengusios aplinkosaugos ataskaitą				
Decentralizuotos agentūros ir kitos įstaigos, sugrupuotos pagal dydį				Vykdamosios įstaigos
mažos (mažiau nei 200 darbuotojų)		vidutinės (nuo 201 iki 400 darbuotojų)	didelės (daugiau nei 400 darbuotojų)	
ACER	EDI	CdT	EASA	CINEA ✓
BEREC	ENNSC ✓	EBI ✓	ECHA ✓	EACEA ✓
Cedefop	ENISA	ECDC	EFSA ✓	EISMEA ✓
CEPOL	ESGA	EAA ✓	EMA	ERCEA ✓
BAVT	ESA	EMSA ✓	EUAA	HADEA ✓
EŽKA	ETF ✓	–	EUIPO ✓	REA ✓
EIGE	EU-OSHA	ESMA ✓	Europolas ✓	
EIOPA ✓	Eurofound ✓	eu-LISA ✓	Frontex	
EIT	FRA	Eurojustas	BPV	
		EUSPA		
4 iš 18		5 iš 10	4 iš 9	6 iš 6

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis iš agentūrų gauta informacija ir įrodymais.

60 Aplinkosaugos ataskaitų rengimas glaudžiai susijęs su ES aplinkosaugos vadybos ir audito sistemos (EMAS) – valdymo priemonės, kurią Europos Komisija parengė

organizacijoms, kad jos galėtų įvertinti savo aplinkosauginį veiksmingumą, teikti dėl jo ataskaitas ir jį gerinti, priėmimu. Taip yra todėl, kad pagrindinių aplinkosaugos duomenų skelbimas, pavyzdžiui, rengiant aplinkosaugos ataskaitą, yra vienas iš pagrindinių EMAS reikalavimų. Iš viso EMAS jau įgyvendino 17 iš 43 ES agentūrų (40 %) (žr. 3 lentelę).

3 lentelė. EMAS įgyvendino dvi iš penkių ES agentūrų

EMAS įgyvendinusios agentūros				
Decentralizuotos agentūros ir kitos įstaigos, sugrupuotos pagal dydį				Vykdamosios įstaigos
mažos (mažiau nei 200 darbuotojų)		vidutinės (nuo 201 iki 400 darbuotojų)	didelės (daugiau nei 400 darbuotojų)	
ACER	EDI	CdT	EASA	CINEA ✓
BEREC	ENNSC	EBI ✓	ECHA ✓	EACEA ✓
Cedefop	ENISA	ECDC	EFSA ✓	EISMEA ✓
CEPOL	ESGA	EAA ✓	EMA	ERCEA ✓
BAVT	ESA	EMSA ✓	EUAA	HADEA ✓
EŽKA	ETF ✓	–	EUIPO ✓	REA ✓
EIGE	EU-OSHA	ESMA ✓	Europolas ✓	
EIOPA ✓	Eurofound ✓	eu-LISA	Frontex	
EIT	FRA	Eurojustas	BPV	
		EUSPA		
3 iš 18		4 iš 10	4 iš 9	6 iš 6

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis iš agentūrų gauta informacija ir įrodymais.

6. Veiksmas, kurio turi būti imtasi

Visos ES agentūros turėtų teikti savo klimato srities rezultatų, energijos vartojimo efektyvumo ir aplinkosauginio veiksmingumo ataskaitas, pavyzdžiui, teikdamos tvarumo ataskaitas arba aplinkosaugos ataskaitas.

Be to, jos turėtų įgyvendinti EMAS.

Europos Sąjungos agentūrų tinklas turėtų atlikti svarbų vaidmenį skatinant įgyvendinti EMAS ir tvarumo arba aplinkosaugos ataskaitų teikimą, teikdamos gaires ir sudarydamos palankesnes sąlygas dalytis patirtimi ir gerosios praktikos pavyzdžiais.

Kiti Audito Rūmų paskelbti su agentūromis susiję leidiniai

61 Be audito ataskaitų, konkrečiai skirtų agentūroms, 2022 m. ir 2023 m. pirmąjį pusmetį Audito Rūmai taip pat paskelbė keletą specialiųjų audito ataskaitų dėl ES politikos įgyvendinimo, kuriose buvo aptarta keletas agentūrų. Visas jų sąrašas pateiktas [12 diagramoje](#).

12 diagrama. 2022 m. ir 2023 m. pirmąjį pusmetį paskelbtos kitos Audito Rūmų su agentūromis susijusios specialiosios ataskaitos

DFP 1
 DFP 2
 DFP 3
 DFP 4
 DFP 5
 Finansuojamos savo lėšomis

I kolegija

Tvarus gamtos išteklių naudojimas

EAA

Specialioji ataskaita 9/2022
„Klimato srities išlaidos 2014–2020 m. ES biudžete: ne tokios didelės, kaip pranešta“

EMA, ECDC

Specialioji ataskaita 19/2022
„COVID-19 vakcinų pirkimas Europos Sąjungoje. Po pradinių problemų parūpinta pakankamai dozių, tačiau proceso veiksmingumas nepakankamai įvertintas“

EŽKA

Specialioji ataskaita 20/2022
„ES veiksmai kovojant su neteisėta žvejyba. Kontrolės sistemos įdiegtos, tačiau mažiau veiksmingos dėl nevienodų valstybių narių atliekamų patikrų ir taikomų sankcijų“

BEREC biuras, ENISA

Specialioji ataskaita 03/2022
„5G diegimas Europos Sąjungoje. Vėlavimas diegti tinklus, kurių saugumo klausimai vis dar neišspręsti,“

EUROFOUND

Specialioji ataskaita 28/2022
„Paramos priemonė nedarbo rizikai dėl ekstremaliosios situacijos mažinti (SURE). Finansavimas pagal priemonę SURE padėjo išsaugoti darbo vietas COVID-19 krizės metu, tačiau jo galutinis poveikis nežinomas“

Europos prokuratūra

Specialioji ataskaita 06/2023
„Interesų konfliktas ES sanglaudos ir žemės ūkio išlaidų srityse. Sistema sukurta, tačiau nepakanka skaidrumo ir trūksta nustatymo priemonių“

EAA

Specialioji ataskaita 18/2023
ES klimato srities ir energetikos tikslai. 2020 m. tikslai pasiekti, tačiau esama mažai požymių, kad pakaks veiksmy, skirtų 2030 m. tikslams pasiekti“

CINEA

Specialioji ataskaita 08/2023
„Įvairiarūšis krovinių vežimas. ES vis dar labai atsilieka nuo tikslo perkelti krovinius iš kelių į kitas transporto rūšis“

II kolegija

Investicijos sanglaudai, augimui ir įtraukčiai

DFP 1

DFP 2

DFP 3

DFP 4

DFP 5

Finansuojamos
savo lėšomis

III kolegija

Išorės veiksmai,
saugumas ir
teisingumas

ENISA

Specialioji ataskaita 05/2022
„ES institucijų, įstaigų ir
agentūrų kibernetinis
saugumas. Parengties lygis iš
esmės neatitinka grėsmių“

ECDC EUSPA

Specialioji ataskaita 13/2022
„Laisvas judėjimas ES COVID-19
pandemijos metu. Ribotas
vykdomos vidaus sienų
kontrolės tikrinimas ir
nekoordinuoti valstybių narių
veiksmai“

ECDC, EMA EASA

Specialioji ataskaita 01/2023
„Priemonės, kuriomis siekiama
sudaryti palankesnes sąlygas
keliauti ES COVID-19
pandemijos metu. Svarbios
iniciatyvos, kurių poveikis – nuo
sėkmingo iki riboto naudojimo“

IV kolegija

Rinkų reguliavimas
ir konkurencinga
ekonomika

EASME, EIOPA, EBI

Specialioji ataskaita 04/2022
„ES veiksmais dar nesukurta
investuotojams naudinga tikra
bendroji rinka“

ECDC

Specialioji ataskaita 26/2022
„Europos statistika. Galimybė
dar labiau pagerinti kokybę“

EUIPO

Specialioji ataskaita 06/2022
„ES intelektinės nuosavybės
teisės. Apsauga nėra visiškai
patikima“

ACER

Specialioji ataskaita 03/2023
„Elektros energijos vidaus
rinkos integracija. Sudėtinga
teisinė struktūra, vėlavimai,
valdymo trūkumai ir neišsami
rinkos priežiūra trukdo
visapusiškai pasiekti plataus
užmojo tikslą“

Eismae

Specialioji ataskaita 07/2022
„MVĮ tarptautinimo priemonės:
paramos veiksmy daug, bet jie
iki galo nesuderinti ir
nekoordinuojami“

REA

Specialioji ataskaita 15/2022
„Priemonės, kuriomis siekta
padidinti programos
„Horizontas 2020“ dalyvių skaičių,
gerai parengtos, tačiau tvarūs
pokyčiai daugiausia priklausys
nuo nacionalinių institucijų
pastangų“.

EBI

Specialioji ataskaita 12/2023
„ES vykdoma bankų kredito
rizikos priežiūra. ECB
suintensyvino savo pastangas,
tačiau reikia padaryti daugiau,
siekiant padidinti patikinimą,
kad kredito rizika yra tinkamai
valdoma ir padengta“

V kolegija

Sjungos
finansavimas ir
administravimas

REA

Specialioji ataskaita 11/2022
„ES biudžeto apsauga. Reikia
geriau pasinaudoti įtraukimo į
juodąjį sąrašą galimybe“

Eisma

Specialioji ataskaita 17/2022
„Išorės konsultantai Europos
Komisijoje: reformos
galimybės“

Šaltinis: Audito Rūmai.

AUTORIŲ TEISĖS

© Europos Sąjunga, 2023

Europos Audito Rūmų pakartotinio naudojimo politika nustatyta [Audito Rūmų sprendime Nr. 6-2019](#) dėl atvirųjų duomenų politikos ir pakartotinio dokumentų naudojimo.

Jeigu nenurodyta kitaip (pavyzdžiui, atskiruose pranešimuose dėl autorių teisių), ES priklausantis Audito Rūmų turinys yra licencijuojamas pagal [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#) licenciją. Todėl paprastai pakartotinis naudojimas yra leidžiamas, jeigu tai tinkamai pažymima ir nurodomi bet kokie padaryti pakeitimai. Asmenys, kurie pakartotinai naudoja Audito Rūmų turinį, neturi iškreipti pirminės prasmės ar minties. Audito Rūmai nėra atsakingi už bet kokius pakartotinio naudojimo padarinius.

Būtina gauti papildomą leidimą, jei tam tikrame turinyje vaizduojami privatūs asmenys, kurių tapatybę galima nustatyti, pavyzdžiui, Audito Rūmų darbuotojų nuotraukose, arba jame pateikiami trečiųjų asmenų kūriniai.

Gavus tokį leidimą, juo panaikinamas ir pakeičiamas pirmiau minėtas bendrasis leidimas ir jame aiškiai nurodomi bet kokie naudojimo apribojimai.

Siekiant naudoti ar atgaminti turinį, kuris nepriklauso ES, gali reikėti prašyti leidimo tiesiogiai iš autorių teisių turėtojų.

Programinei įrangai ar dokumentams, kuriems taikomos pramoninės nuosavybės teisės, pavyzdžiui, patentams, prekių ženklams, registruotiems dizainams, logotipams ir pavadinimams, Audito Rūmų pakartotinio naudojimo politika netaikoma.

Europos Sąjungos institucijų europa.eu domeno svetainėse pateikiamos nuorodos į trečiųjų asmenų svetaines. Audito Rūmai jų nekontroliuoja, todėl raginame peržiūrėti jose pateiktą privatumo ir autorių teisių politiką.

Audito Rūmų logotipo naudojimas

Audito Rūmų logotipas negali būti naudojamas be išankstinio Audito Rūmų sutikimo.

EUROPOS
AUDITO
RŪMAI

Europos Sąjungos
leidinių biuras